

עֲצִיּוֹן פֶּרְסִי

■ השם המדעי: *Haloxylon persicum*

שיח מעוצה וגבוה הנפוץ ממרכז אסיה עד חצי האי ערב. השיחים האלה יוצרים יחדיו נופי צמח ערבתיים דמויי יערות נמוכים. השיח נדיר בישראל, וגדל בחולות עמק הערבה.

השם הקודם: פֶּרְקֶרֶק פֶּרְסִי. השם עֲצִיּוֹן נקבע על פי השם הערבי של הצמח (عَضَا = גֵּזָא). שם המקום 'עין רדיאן' (יטבתה שבערבה) קרוי כנראה על שם הצמח הזה הגדל בסביבתו, וייתכן שכמוהו גם עֲצִיּוֹן גֶּבֶר היא אילות (מלכים א ט, כו ועוד). ייתכן שאפשר לקשור את השם עֲצִיּוֹן ל'עץ', כי זה הצמח המעוצה העיקרי הבולט בנופי הערבה (נוסף על עצי השיטים). שם הסוג הוחלף כדי לצמצם את מספר שמות הצמחים הגזורים מן פֶּרְקֶרֶק.

סָגֵל סִסְגוֹנִי

■ השם המדעי: *Viola kitaibeliana* (= *Viola tricolor*)

צמח עשבוני חד-שנתי נמוך, בעל פרחים קטנים וססגוניים. עלה הכותרת התחתון רחב מארבעת האחרים: צבעו לבנבן, ובמרכזו כתם צהוב ובו קווים סגולים. סָגֵל סִסְגוֹנִי גדל בר בארצות הים התיכון. עם הסוג סיגל נמנים כחמש מאות מיני בר, ובהם סָגֵל צָנוּעַ, הגדל בצפון הארץ.

השם הקודם: סָגֵל תִּלְת־גוֹנִי. השם העממי סָגֵל אומץ לשם הסוג. הן בלשונות אירופה הן בעברית מקור שם הסוג הוא שמו של צמח נוי ידוע, סָגֵל רִיחָנִי (*Viola odorata*). שם הלואי סִסְגוֹנִי נקבע בשל התאמתו גם לזני התרבות הרבים המוכרים בשם העממי 'אמנון ותמר' (*Viola x wittrockiana*). הזנים האלה טופחו בהכלאות של סָגֵל סִסְגוֹנִי עם מינים הקרובים לו.

גִּרְגֵרְנִית הַחֲלָבָה

■ השם המדעי: *Trigonella foenum-graecum*

צמח עשבוני נמוך בעל פרחים פרפרניים שצבעם תכול-לבן, הגדל בר במזרח אגן הים התיכון וגם בישראל. הפרי הוא תרמיל ארוך בעל מקור, ובו זרעים עגולים. מהם מכינים את החֲלָבָה, תבלין או מאכל המקובלים בקרב יוצאי תימן.

השם הקודם: גִּרְגֵרְנִית יִנְיָת. שם הלואי הוחלף לפי השם העממי של הצמח חֲלָבָה (מן הערבית). צורת השם הותאמה לעברית.

סֵנָא

■ השם המדעי: *Senne*

סוג במשפחת הקליליים, ובו כמאתיים מינים – צמחים עשבוניים, שיחים ועצים – שרובם גדלים באזורים הטרופיים. הפרי הוא תרמיל פחוס המכיל זרעים גדולים. העלים והזרעים של מינים אחדים הגדלים בהודו ובארצות טרופיות סמוכות, ידועים ברפואה המסורתית כתרופה להסדרת בעיות עיכול ולשיכוך מוחשי מעיים.

השם הקודם: כְּסִיָּה. שם הסוג שונה בעקבות חלוקה מחדשת של הסוג כְּסִיָּה. מיני הבר המצויים בארץ, שהשתייכו לסוג כְּסִיָּה, הוכללו בסוג *Senne*. השם העברי החדש הוא בהשראת השם הערבי (سِنَا = סֵנָא), והכתיב באלף מסיע להרחיק מן השם סֵנָה. השם העברי החדש משפחת הקליליים (במקום משפחת הקסאלפניים) נקבע על פי שם העץ קליל החרש, מין בולט במשפחה, הגדל בר גם בישראל.

סנא מדברי

גרגרנית החלבה

סיגל צנוע

עציון פרסי

תודתנו לעפר כהן מן העשבייה באוניברסיטה העברית, על סיועו הרב בהכנת העלונים האלה. תצלומים – יהודה מרטון.